

PRACOVNÍ LIST PRO PEDAGOGY

TRICERATOPS DINOANATOMIE (A)

1. a), c), d), g)
2. Lebka je silná, zaujímá 1/3 délky celého těla.
3. b)
4. Oranžová – plíce, žlutá – žaludek, červená – srdce, hnědá – játra, zelená – střevo
5. 9 metrů
6. 60 mobilů
7. Pozn. Více správných možností

TYRANNOSAURUS REX (B)

1. A
2. Amerika (USA, Kanada)
3. 12 metrů
4. 80 mobilů
5. Ostré zuby
6. c)
7. Pravdivá tvrzení: Přezdívá se mi „Král druhohor“. Mám velmi silný stisk tlamy.

Pozn: Je možné více správných kombinací částí těla a jeho funkce

ANKYLOSAURUS (C)

1. B
2. Amerika (USA, Kanada)
3. 7 metrů
4. 46,66 mobilů
5. Trny a obrněné tělo
6. b)
7. Pravdivá tvrzení: Moje brnění sloužilo k obraně. Moje jméno znamená „Obrněný ještěr“.

EDAPHOSAURUS (D)

1. A
2. Amerika (USA)
3. 3 metry
4. 20 mobilů
5. Hřbetní plachta
6. b)
7. Pravdivá tvrzení: Moje plachta sloužila k termoregulaci. Moje jméno znamená „Ještěr při zemi“.

STEGOSAURUS (E)

1. C
2. Amerika (USA)
3. 9 metrů
4. 60 mobilů
5. Hřbetní pláty
6. b)
7. Pravdivá tvrzení: Mám v porovnání s tělem malou hlavu. Moje jméno znamená „střechovitý ještěr“.

PTERANODON (F)

1. A
2. Amerika (USA)
3. 7 metrů
4. 46,66 mobilů
5. Křídla
6. a)
7. Pravdivá tvrzení: Nejsem dinosaur, ale ptakoještěr. Moje jméno znamená „Létající bezzubý ještěr“.

ZÁVĚREČNÝ KVÍZ

Správné odpovědi: 1-CH, 2-I, 3-C, 4-X, 5-U, 6-L, 7-U, 8-B
Tajenka: CHICXULUB

CHICXULUB, co to je? (čti: čikšulub)

Před asi 66 miliony let dopadla na Zemi obrovská planetka nazývaná Chicxulub. Místo dopadu se dnes nachází v Mexickém zálivu. Planetka byla široká 10–15 kilometrů, což je vzdálenost jako od okraje Brna do Šlapanic nebo Kuřimi. Chicxulub vážil 7,8 biliónů tun, což je asi jako celý Mount Everest. Proletěl atmosférou naší planety rychlostí přibližně 40-80 tisíc km/h a při dopadu

vytvořil kráter široký 180 km. To je jako celý Středočeský kraj, a ještě okraje sousedících krajů k tomu.

Po dopadu se uvolnilo obrovské množství energie. Byla vyvolána zemětřesení po celém světě, která trvala i několik měsíců. S tím souvisí i vznik několik stovek metrů vysokých vln tsunami, požáry a mnohem častější výbuchy sopek.

Do ovzduší se dostalo velké množství prachu a popela, které zakryly slunce. Na Zemi se ochladilo o 25°C a rostliny přestaly růst. Až 75 % druhů zvířat, včetně většiny dinosaurů, nedokázalo tyto změny přežít. Někteří živočichové, například malí savci, však přežili a později se začali rychle vyvíjet.

ZAJÍMAVOSTI O JEDNOTLIVÝCH DINOSAURECH

TRICERATOPS (A)

Triceratops měl tři rohy a velký kostěný límec za hlavou. Rohy mu sloužily hlavně k obraně proti dravým dinosaurům. Našlo se dokonce několik kostí tyranosaura rexe, kde jsou vidět rány od rohů triceratopse. Je tedy jasné, že tihle dva známí dinosauři spolu určitě bojovali.

TYRANNOSAURUS REX (B)

Tyrannosaurus rex patřil mezi největší a nejsilnější dravé dinosaury. Měl obrovskou hlavu a velmi silnou tlamu, která měla 3x větší stisk, než má lev. Díky tomu dokázal rozdrtit i kosti. Jeho zuby byly velké i s kořenem asi 30 cm a měly ostré zářezy podobně jako má pila. Tyrannosaurus rex neměl ve své době nepřítele, který by ho lovil. Proto se mu říká „král druhohor“.

ANKYLOSAURUS (C)

Ankylosaurus patřil mezi obrněné dinosaury a celé jeho tělo kryly kostěné pláty a trny. Na ramenou měl dokonce dlouhé ostny, které ho chránily před útokem dravců. Nepatřil mezi nejrychlejší dinosaury, ale díky silné zbroji byl velmi dobře chráněný. Fosilie ukazují, že někteří obrnění dinosauři přežili útoky velkých dravců, protože měli zahojená zranění.

EDAPHOSAURUS (D)

Edaphosaurus žil dávno před dinosaury, v období

prvohor, konkrétně v permu. Byl to jeden z takzvaných synapsidů, tedy vzdálených příbuzných pozdějších savců. Na hřbetě měl velkou plachtu tvořenou prodlouženými trny obratlů. Tato plachta mu pravděpodobně pomáhala regulovat tělesnou teplotu. Ze všech zde uvedených tvorů je právě edaphosaurus nejstarší, protože dinosauři se objevili až mnohem později ve druhohorách.

STEGOSAURUS (E)

Stegosaurus měl na hřbetě velké kostěné pláty, které byly prokvené. Na základě toho si vědci myslí, že tyto pláty pomáhaly stegosaurům regulovat tělesnou teplotu. Na konci ocasu měli naopak trny, kterými se mohli bránit proti predátorům. Ačkoliv stegosaurus mohl dorůstat délky až 9 metrů, jeho hlava byla v porovnání s tak velkým tělem malá. Jeho mozek byl velký asi jako mandarinka.

PTERANODON (F)

Pteranodon nebyl dinosaur, ale létající plaz zvaný ptakoještěř. Na hlavě měl výrazný kostěný výčnělek, který mohl sloužit k vyvažování při letu nebo jako znak pro rozpoznání mezi jedinci. Měl dlouhý bezzubý zobák, kterým pravděpodobně chytal ryby. Díky velkým křídům dokázal plachtit nad mořem na dlouhé vzdálenosti. Patřil mezi nejznámější létající plazy pozdní křídly.

TIPY NA DALŠÍ AKTIVITY

Vyzkoušejte další atrakce v DinoParku:

- **Chodící stegosaurus** – Vyrazte na procházku po DinoParku s chodícím mládětem stegosaura
- **DinoHurikán** – zažijte druhohorní bouři.
- **DinoExpres** – jaká byla jízda vláčkem?
- **Paleontologické hřiště** – dokážete najít kosti dinosaura?
- **Dětská hřiště** – nechte děti vyblbnout na dětském hřišti.

TIP

Vyplněné pracovní listy můžou jednotlivé týmy využít jako podklad pro zpracování prezentace a přiblížit tak svého dinosaura ostatním spolužákům.

TIP

Každý tým měl za úkol napsat, co nového se o svém dinosauři dozvěděl. Po návratu do školy proto doporučujeme zařadit diskuzi na téma „Co jsme o dinosaurech už věděli a co jsme se dnes naučili nového.“ Případně: „Jaká dnešní informace o dinosaurech nás překvapila?“

